

Verslag van het ingevolge artikel 5, sub d., j^o 2 Archiefbesluit 1995, gevoerde driehoeksoverleg tussen de Waarborg Holland (Waarborg Platina, Goud en Zilver N.V.) en de Rijksarchiefdienst met betrekking tot de selectielijst, zoals bedoeld in artikel 2, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995, van archiefbescheiden op het beleidsterrein waarborgen van platina, gouden en zilveren voorwerpen, 1987 - 2000.

Samensteller: drs. G. Beks
Den Haag, september 2000

Inleiding

De voorliggende ontwerp-selectielijst is een selectielijst als bedoeld in artikel 2, eerste lid van het Archiefbesluit 1995 (Stb.1995/671).

De lijst heeft de vorm van een Basisselectiedocument (BSD). Een BSD bestaat voor het grootste deel uit een lijst van handelingen. In een BSD wordt op grond van een aantal selectiecriteria aan elke handeling een waardering gegeven, die neerkomt op een selectiebeslissing met betrekking tot de bescheiden die de neerslag van de handeling vormen (B= te bewaren; V= (op termijn) te vernietigen).

Het BSD fungeert als nieuwe selectielijst voor de Waarborg Holland (Waarborg Platina, Goud en Zilver N.V.) te Gouda. De Waarborg Platina Goud en Zilver N.V. is de statutaire naam van de Waarborg Holland.

Het beleidsterrein

Het PIVOT-rapport *Echt goud, echt zilver ? Rapport van een institutioneel onderzoek naar de taken en de handelingen betreffende het waarborgen van (platina), gouden en zilveren werken over de periode 1940-1995* ('s-Gravenhage 1996) Pivot-rapport nr. 36 vormt de basis voor het basisselectiedocument. Het rapport institutioneel onderzoek beschrijft de taken en handelingen van de overheidsorganen op voornoemd beleidsterrein. Hieronder volgt een korte samenvatting van het beleidsterrein.

Vanaf 1852 is de Dienst van de Waarborg belast met het waarborgen van gouden, zilveren (en sedert 1950 platina) voorwerpen, die in Nederland vervaardigd zijn of ingevoerd. Daarnaast moeten edelmetalen afkomstig uit particulier bezit, die in de handel worden gebracht, gewaarborgd worden. Het waarborgen van gouden en zilveren werken geschiedt door het gehalte aan edelmetaal vast te stellen, het zogenaamde keuren. Daarna wordt, nadat vastgesteld is dat de voorwerpen aan de eisen voldoen, op deze voorwerpen een voor dat gehalte vastgesteld stempelmerk (keurteken of gehaltekeurmerk) aangebracht dat een van de wettelijke vastgestelde gehalten aangeeft. Door essayeurs en de technici van de stempelkamer werden de edelmetalen gecontroleerd. De Waarborgbelasting is een belasting welke betaald wordt voor het laten waarborgen van platina, gouden en zilveren werken "welke hier te lande worden vervaardigd, worden ingevoerd of uit het bezit van anderen in de handel worden gebracht." De Waarborgwet 1950 sprak voortaan van 'waarborgrecht' in plaats van 'waarborgbelasting'. Ook visitatie aan schatplichtigen behoorde tot de taak van de ambtenaren van de directe belastingen of de ambtenaren van de in- en uitgaande rechten en accijnzen. In een register van renseignementen werd door de controleur aantekening gehouden van de aard en de grootte van de te visiteren

bedrijven en de hoeveelheid ter keuring aangeboden voorwerpen. Wanneer nieuwe gouden en zilveren werken uitgevoerd werden werd de betaalde waarborgbelasting teruggeven.

Het opsporen van overtredingen was voorbehouden aan ambtenaren van de waarborg en aan ambtenaren der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen. Bij constatering van overtredingen werd een proces-verbaal opgemaakt. Deze werden, wanneer geen transactie plaatsvond, aan de officier van Justitie bij de Arrondissementsrechtbank van het ressort waarin de bekeuring plaats had opgestuurd. Ingevolge de Waarborgwet 1950 hield de Waarborg zich bezig met de controle op de naleving van de in deze wet aan de betrokken ondernemers opgelegde verplichtingen. Bij invoering van de Waarborgwet 1950 werd tevens bepaald dat naast gouden en zilveren werken voortaan ook platina werken gewaarborgd moesten worden. Het heffen van belasting naast het keurloon kwam te vervallen terwijl het waarborgrecht als keurloon gehandhaafd bleef.

Tenslotte verstrekt de Waarborg informatie op het terrein van edelmetaal aan ondernemers, het publiek, de politie en de belastingdienst. Het beheer van en het toezicht op de Waarborgkantoren berustte sedert 1970 bij de directeur der Rijksbelastingen in het district Utrecht. Deze situatie duurde voort tot aan de privatisering in 1987. Vanaf 1987 is de voornaamste taak van de Waarborg Holland (Waarborg Platina, Goud en Zilver N.V.) het onderzoeken van ter onderzoek aangeboden werken op hun gehalte van platina, goud en/of zilver en het voorzien van die werken van gehaltemerken.

BSD

Het BSD wordt thans ter vaststelling voor onderstaande zorgdrager voor de periode 1987-2000 aangeboden:

Waarborg Holland (Waarborg Platina, Goud en Zilver N.V.) te Gouda

Het betreft hierbij de handelingen van de actoren:

Waarborg Platina, Goud en Zilver N.V.,

de (buitengewoon) opsporingsambtenaren van de Waarborg Platina, Goud en Zilver N.V.,

de Raad van Advies van de Waarborg Platina, Goud en Zilver N.V.

Met de ministers van Financiën en Economische Zaken heeft op 17 december 1997 driehoeksoverleg plaatsgevonden. Namens het KNHG was mevrouw dr. J. Mooij betrokken bij dit overleg. De selectielijst werd uiteindelijk op 24 mei 2000 voor wat betreft de handelingen voor bovenvermelde ministers en de onder hen ressorterende actoren vastgesteld.

Belangen ex art.2, sub c en d van het Archiefbesluit 1995

Archiefbescheiden als bestanddeel van het cultureel erfgoed

De selectiedoelstelling van de Rijksarchiefdienst stelt dat met de te bewaren gegevens een reconstructie van het handelen van de rijksoverheid op hoofdlijnen ten opzichte van haar omgeving mogelijk moet zijn, waardoor bronnen van de Nederlandse samenleving en cultuur veilig worden gesteld voor blijvende bewaring. Om de selectiedoelstelling te realiseren, zijn 9 selectiecriteria gebruikt om tot een waardering te komen.

Belangen van de te bewaren archiefbescheiden voor het historisch onderzoek

In het driehoeksoverleg heeft de vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris de belangen van het historisch onderzoek behartigd. Op verzoek van de vertegenwoordiger hebben ook de overige deelnemers hun gedachten te laten gaan over de vraag op welke wijze

het belang van de bescheiden voor later historisch onderzoek in de selectielijst tot uiting zou moeten worden gebracht. Bij het driehoeksoverleg is in 1998 en in 2000 ook de mening gevraagd van mevrouw dr. J. Mooij, als historicus en materiedeskundige op het gebied van het beleidsterrein, voorgedragen door het KNHG. Haar bijdrage werd door de overige deelnemers aan het overleg zeer op prijs gesteld.

Belangen van de archiefbescheiden voor de recht- en bewijszoekende burger en voor overheidsorganen

Bij de handelingen die zijn gewaardeerd met een V (vernietiging op termijn), is de termijn vastgesteld met het oog op de belangen van de recht- en bewijszoekende burger en met het oog op het bedrijfsbelang. De beoordeling en vaststelling van de termijnen zijn gedaan door deskundigen van de Waarborg Holland. De vertegenwoordiger van de Rijksarchiefdienst heeft zich ervan vergewist dat zij gezien hun ervaring en functie inderdaad kunnen gelden als deskundigen op dit terrein.

Totstandkoming van de ontwerp-selectielijst

Het BSD is gebaseerd op het institutioneel onderzoek dat bij het ministerie van Financien door drs. G. Beks werd verricht in juli 1995. Dit institutioneel onderzoek resulteerde in het PIVOT-rapport: *Echt goud, echt zilver ? Rapport van een institutioneel onderzoek naar de taken en de handelingen betreffende het waarborgen van (platina), gouden en zilveren werken over de periode 1940-1995* ('s-Gravenhage 1996) Pivot-rapport nr. 36.

Het concept-BSD kwam tot stand in de maanden augustus-september van het jaar 1995.

De inhoud van het RIO is in 1995 en 1996 beoordeeld door:

- het ministerie van Financiën de heer J. Engels en de heer E. Broekema,
- het ministerie van Economische Zaken: mevrouw mr. T. Pen en de heer mr. A. Snethlage,
- de Waarborg Platina, Goud en Zilver N.V.: de heer M.J. Goossen.

Driehoeksoverleg

Aan het driehoeksoverleg werd door de volgende personen deelgenomen:

Namens de Waarborg Holland als beleidsdeskundige: de heer mr. E.L. Daae en als archiefdeskundige: mevrouw H. van Hertum.

Namens de Algemene Rijksarchivaris: de heer drs. G. Beks.

Op voordracht van het Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap trad in 1998 mevrouw dr. J. Mooij, historicus en materiedeskundige op dit beleidsterrein op. Het BSD werd door haar in zijn geheel beoordeeld. Per brief van 7 april 1998, kenmerk woe/2131jm deelde zij het KNHG mee “geen verdere opmerkingen te hebben over de bsd invoerrechten en accijnzen onderdeel waarborgbelasting 1940-1995”. Voor wat betreft de actoren Waarborg Platina, Goud en Zilver N.V., de (buitengewoon) opsporingsambtenaren van de Waarborg Platina, Goud en Zilver N.V. en de Raad van Advies van de Waarborg Platina, Goud en Zilver N.V. werd mevrouw dr. J. Mooij op 6 september 2000 advies gevraagd met betrekking tot de voorgestelde waarderingen van de handelingen in het thans voorliggende BSD. Mevrouw Mooij deelde per brief van 13 september 2000 aan de vertegenwoordiger van de RAD mede, dat zij akkoord is met de voorgestelde waarderingen.

Het driehoeksoverleg over de concept-selectielijst op het beleidsterrein Waarborgen van (platina), gouden en zilveren werken, 1987- 2000 vond plaats in de maand september 2000.

Hieronder volgt een overzicht van de handelingen waarover tijdens het driehoeksoverleg gesproken is, en de eventuele wijzigingen die dat voor de voorgestelde waarderingen met zich mee heeft gebracht.

Handeling 44 (Het aan de minister van Economische Zaken nadere gegevens verstrekken betreffende de beoordeling van de begroting): De heer Daae stelt voor deze handeling met een V te waarderen. De achterliggende gedachte hierbij is dat de begroting goedgekeurd dient te worden door de minister van Economische Zaken. De vertegenwoordiger van de RAD kan zich hierin vinden. De handeling van de minister van Economische Zaken “het goedkeuren c.q. weigeren van de begroting van waarborginstellingen” (handeling 42) is in het reeds vastgestelde BSD dan ook met een B gewaardeerd.

Handeling 45 (Het goedkeuren van het in artikel 12 lid 1 Waarborgwet 1986 bedoelde meesterteken): overeenkomstig het voorstel van de vertegenwoordigers van de Waarborg Holland wordt de waardering B, 2 gehandhaafd.

Handeling 53. Deze handeling luidt als volgt: “Het opsporen van feiten welke strafbaar bij of krachtens: a. de artt. 217, 219, 220, 220bis en 440 van het Wetboek van Strafrecht, b. de Waarborgwet 1986, en c. andere wetten, indien en voor zover zij daarmee in een concreet opsporingsonderzoek door een officier van justitie worden belast, voor de duur van dat onderzoek.” De neerslag van deze handeling wordt conform het voorstel als te vernietigen aangemerkt.

Handeling 58: De heer Daae stelde, namens de Waarborg Holland, voor om onderscheid te maken in de waardering van de verschillende producten. Voor wat betreft de adviezen van de Waarborg geldt een V. Het standpunt, gebaseerd op deze adviezen, van de Waarborg en de eindbeslissing van de minister van Economische Zaken kunnen leiden tot een wijziging van respectievelijk de Waarborgwet en/of de Waarborgregeling. Deze twee laatste producten (het standpunt van de Waarborg en de eindbeslissing van EZ) zijn aan te merken als adviezen gericht op de hoofdlijnen van het beleid en dienen derhalve met B, 3 gewaardeerd te worden. De bewaarplicht van deze bescheiden berust bij het ministerie van Economische Zaken aangezien bij de minister van EZ de eindbeslissing berust. De vertegenwoordiger van de RAD kan zich verenigen met dit voorstel.